

ROMEINSE GRAFVONDSTEN TE OPGRIMBIE

Door bemiddeling van onze medewerker, de H. A. Willems, kwamen wij op het spoor van een aantal vondsten uit de Romeinse tijd, die voor een vijftal jaren aan het licht kwamen bij het bouwen van een woning aan de Hoekstraat nr. 9 te Opgrimbie (perceel kadastraal gekend onder nr 145 E 2). Deze voorwerpen werden welwillend voor restauratie en publikatie uitgeleend door de eigenaars, de H. en Mevr. J. Crijns die wij hier onze dank betuigen (fig. 17-19).

1. Terra sigillata-kom van het type Drag. 45 met leeuweskopje; oranje licht zandige klei, oranje-rode, licht glanzende deklaag; Oostgallisch produkt. (h.: 8,6cm; diam.: 18,5 cm).
2. Geverniste beker van het type Gose 196-198; fijne okerkleurige klei met matzwarte deklaag; drie horizontale kerfbanden (h.: 17,3 cm; diam.: 18,2 cm).

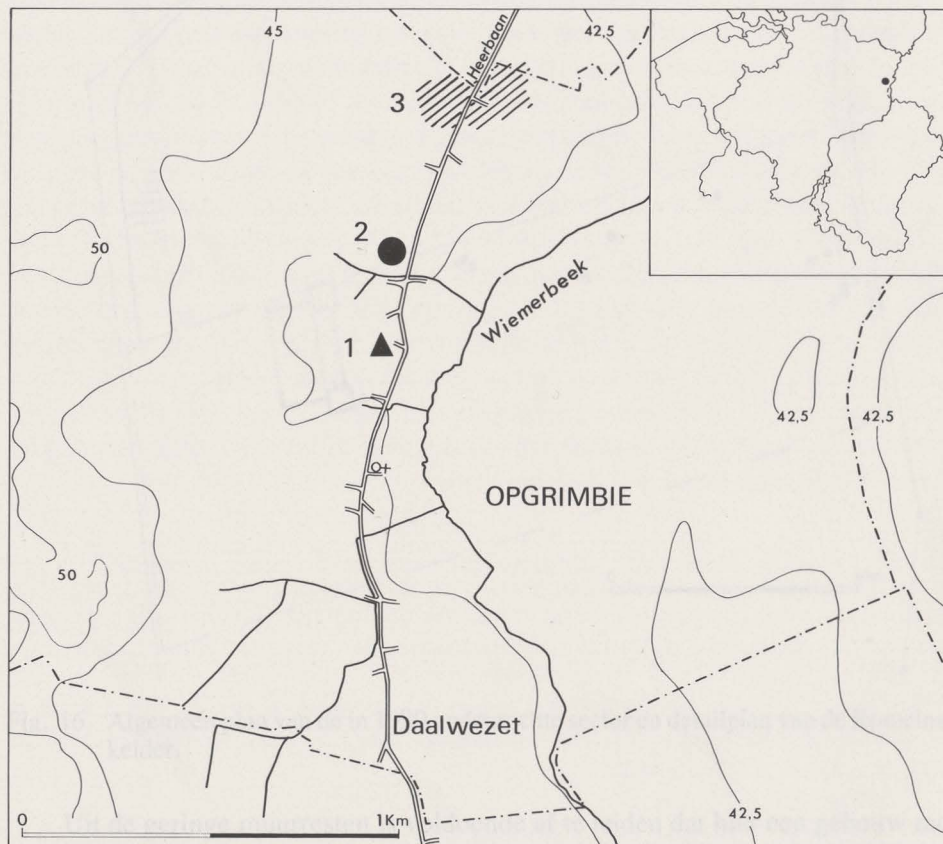

Fig. 17. Situatiekaart.

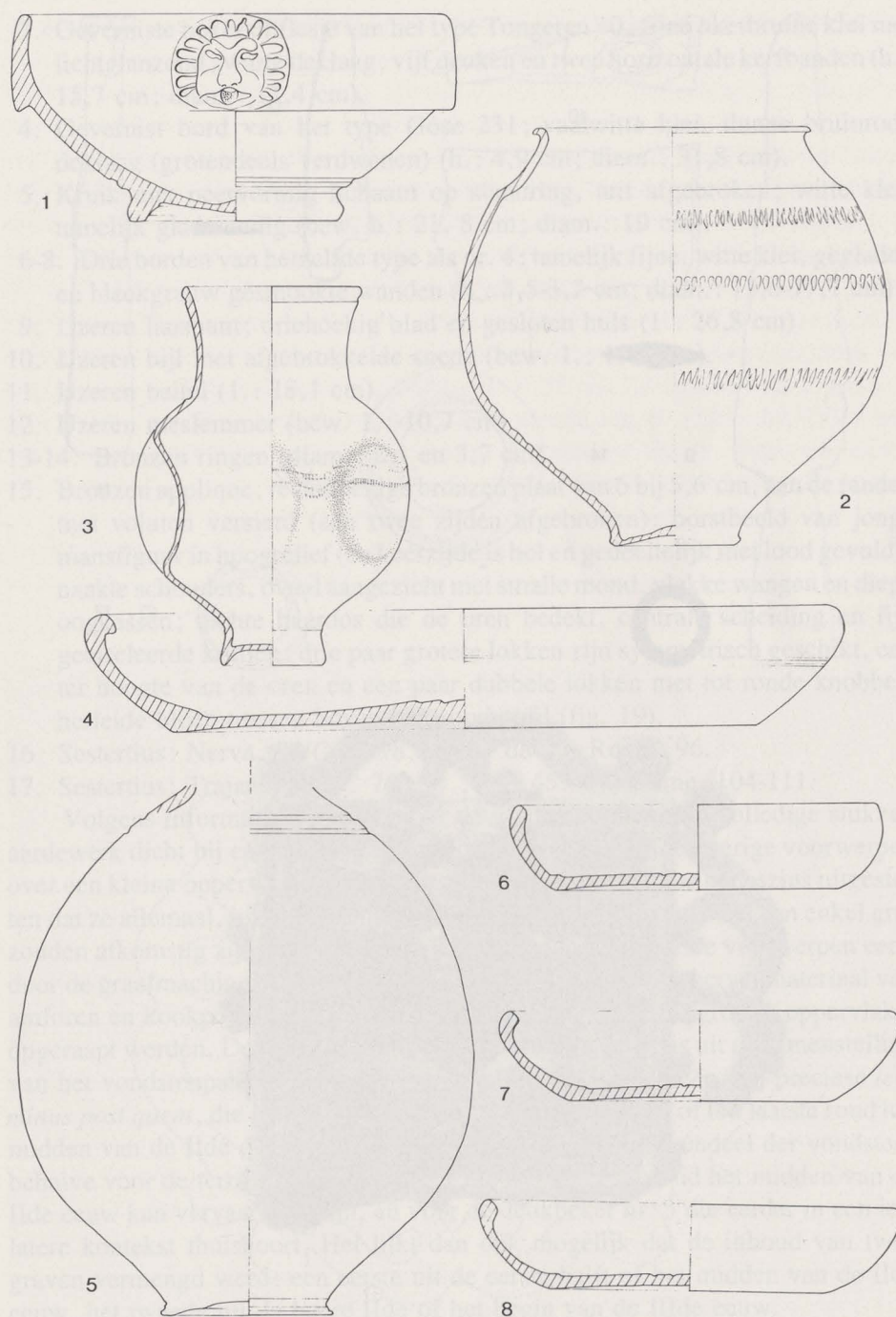

Fig. 18. Aardewerk. S. 1/3.

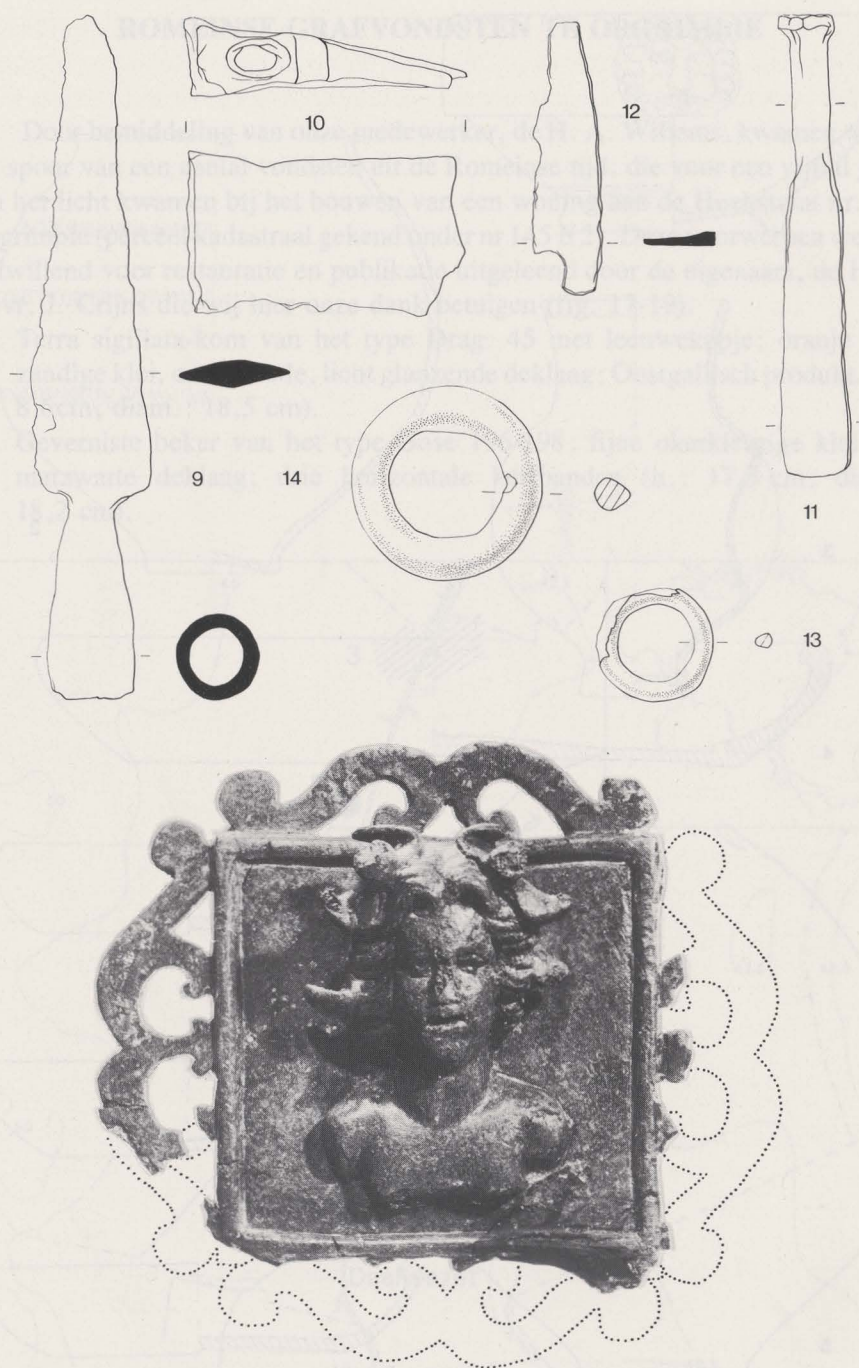

Fig. 19. IJzeren voorwerpen (S. 1/3), brons (S. 1/2) en bronzen applique met Bacchusvoorstelling (S. 1/1).

3. Geverniste beker of flesje van het type Tongeren 10; fijne okerbruine klei met lichtglanzend zwarte deklaag; vijf deuken en twee horizontale kerfbanden (h.: 15,7 cm; diam.: 11,4 cm).
4. Gevernist bord van het type Gose 231; vaalwitte klei, dunne bruinrode deklaag (grotendeels verdwenen) (h.: 4,9 cm; diam.: 31,8 cm).
5. Kruik met peervormig lichaam op standring, tuit afgebroken; witte klei, tamelijk gladwandig (bew. h.: 21, 8 cm; diam.: 19 cm).
- 6-8. Drie borden van hetzelfde type als nr. 4; tamelijk fijne, witte klei, gegladde en bleekgrauw gesmookte wanden (h.: 3,5-3,7 cm; diam.: 15,6-17,7 cm).
9. IJzeren lanspunt; driehoekig blad en gesloten huls (l.: 26,8 cm).
10. IJzeren bijl met afgebrokkelde snede (bew. l.: 10,8 cm).
11. IJzeren beitel (l.: 18,1 cm).
12. IJzeren meslemmer (bew. l.: 10,7 cm).
- 13-14. Bronzen ringen (diam.: 2,1 en 3,7 cm).
15. Bronzen applique; rechthoekige bronzen plaat van 6 bij 5,6 cm, aan de randen met voluten versierd (aan twee zijden afgebroken); borstbeeld van jonge mansfiguur in hoogrelief (de keerzijde is hol en gedeeltelijk met lood gevuld): naakte schouders, ovaal aangezicht met smalle mond, vlakke wangen en diepe oogkassen; dichte haardos die de oren bedekt, centrale scheiding en fijn geciseleerde krullen; drie paar grotere lokken zijn symmetrisch geschikt, een ter hoogte van de oren en een paar dubbele lokken met tot ronde knobbels herleide bloemtrossen boven het voorhoofd (fig. 19).
16. Sestertius: Nerva, *BMC* 97-98 en *RIC* 68-76; Rome, 96.
17. Sestertius: Trajanus, *BMC* 769 vv., *RIC* 459 vv; Rome, 104-111.

Volgens informatie verstrekt door de vinders, zouden de volledige stukken aardewerk dicht bij en op elkaar aangetroffen zijn, terwijl de overige voorwerpen over een kleine oppervlakte errond verspreid lagen. Het is dus geenszins uitgesloten dat ze allemaal, inclusief het jachtwapen en de werktuigen, van een enkel graf zouden afkomstig zijn. Dit is echter niet absoluut zeker daar de voorwerpen eerst door de graafmachine geraakt werden en er toch ook ander schervenmateriaal van amforen en kookpotten met hartvormig randprofiel over een grotere oppervlakte opgeraapt werden. Deze tweede mogelijkheid blijkt eveneens uit de samenstelling van het vondstenpakket. Enerzijds verschaffen de munten een vrij preciese *terminus post quem*, die toelaten de bijzetting in de eerste helft of ten laatste rond het midden van de IIde eeuw te dateren. Dit past voor het merendeel der vondsten, behalve voor de terra sigillatakomp nr. 1 die ten vroegste rond het midden van de IIde eeuw kan vervaardigd zijn, en voor de deukbeker nr. 3 die eerder in een iets latere kontekst thuishoort. Het lijkt dan ook mogelijk dat de inhoud van twee graven vermengd werd: een eerste uit de eerste helft of het midden van de IIde eeuw, het tweede uit de latere IIde of het begin van de IIIde eeuw.

De vondsten getuigen zeker van een gewisse rijkdom die door de aanwezigheid van de bronzen applique bevestigd wordt. Het is een kostbaar en kunstvol

vervaardigd stuk dat relatief weinig parallellen kent, vooral wat de vorm van de plaat betreft. Wij kunnen hier slechts een rechthoekige plaat met dierkop uit Bavai vermelden, waarvan de randen waarschijnlijk met dezelfde motieven versierd waren⁽²²⁾. De afgebeelde figuur heeft ongetwijfeld betrekking op de Dionysische cyclus en kan als een jonge Bacchus of Sileen geïdentificeerd worden. Ter vergelijking kunnen appliques van Elewijt en Han-sur-Lesse aangevoerd worden⁽²³⁾.

Ongetwijfeld gaat het hier niet om geïsoleerde vondsten (fig. 17, 1). Er is immers sprake van voorwerpen die bij het bouwen van andere woningen in de onmiddellijke omgeving gevonden werden. Het grafveld ligt ten westen van de heerbaan en strekt zich waarschijnlijk tamelijk ver in noordelijke richting uit. Voor een dertigtal jaren werden immers reeds grafvondsten gemeld ten noorden van de weg op Zutendaal (fig. 17, 2)⁽²⁴⁾. Deze nekropool staat mogelijk in verband met een vindplaats nabij de grens met Maasmechelen, op ca. 500 m noordwaarts. Aldaar werden aan beide zijden van de heerbaan kuilen en scherven gevonden, die de aanwezigheid van een nederzetting verraden⁽²⁵⁾.

G. DE BOE

²² G. FAIDER-FEYTMANS, *Recueil des bronzes de Bavai, Suppl. Gallia* VIII, 1957, pl. XLIII, nr 266.

²³ Id., *Les bronzes romains de Belgique*, Mainz, 1979, pl. 69, nrs 153 en 158.

²⁴ M. GORISSEN, *Het Oude Land van Loon* V, 1950, 7.

²⁵ A. CLAASSEN, *Limburg* XXXVII, 1958, 282-283 en XLIII, 1964, 195-197. — L. JANSSEN, *IJzerwinning in de Romeinse tijd te Opgrimbie*, Id., LVIII, 1979, 259-278.

